semestr 5

Ratownictwo

Rescue

profil	praktyczny
kierunek	bezpieczeństwo i higiena pracy
poziom	pierwszego stopnia
program	NP-BHP: studia niestacjonarne pierwszego stopnia na kierunku bezpieczeństwo i higiena pracy
forma studiów	niestacjonarne
ECTS	4
koordynator	dr inż. Marcin Wiechetek

forma zajęć: laboratorium

godzin	18
wymagania wstępne	Znajomość podstawowych zasad funkcjonowania podmiotów bezpieczeństwa państwa.
cele	Podstawowym celem nauczania przedmiotu jest przyswojenie i ugruntowanie wiedzy dotyczącej aspektów szeroko rozumianego ratownictwa. Szczegółowe cele to zapoznanie i wykorzystanie praktyczne w toku ćwiczeń wiedzy na temat ratownictwa rozumianego w świetle form ochrony ludności, w konsekwencji w jego holistycznym ujęciu, a także analizy, oceny i zarządzania przedmiotowym ryzykiem, optymalizacji i zarządzania systemowego.
metody	
praca własna	Studiowanie literatury przedmiotu, przygotowanie do zajęć w tematyce zadanej przez prowadzącego (w tym prezentacji przygotowywanych opracowań), przygotowanie do zaliczenia ćwiczeń
literatura podst.	Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, BBN, Warszawa 2013. Dąbrowski P., Resortowość jako źródło zagrożeń w systemie zarządzania kryzysowego, „Prace i Studia Geograficzne" 2014, t. 55. Górski S., Współczesna ochrona ludności. Aspekty prawne i organizacyjne, SGSP, Warszawa 2016. Gromek P., Integracja działań ratowniczych polskiego systemu ratownictwa, „Zeszyty Naukowe SGSP" 2015, nr 53(1), s. 32-44. Gromek P., Ratownictwo w ochronie ludności. Istota. System. Kierunki rozwoju, SGSP, Warszawa 2015. Gromek P., W sieci ratownictwa, SGSP, Warszawa 2018. Jakubczak R., J. Marczak (red.), Bezpieczeństwo narodowe Polski w XXI wieku. Wyzwania i strategie, Bellona, Warszawa 2011. Kitler W., Skrabacz A., Bezpieczeństwo ludności cywilnej. Pojęcie, organizacja i zadania w czasie pokoju, kryzysu i wojny, TWO, Warszawa 2010. Kolmann P., Ochrona ludności. Miejsce organizacji pozarządowych we współczesnych systemach ratowniczych, SGSP, Warszawa 2021. Maziarz J., Plan akcji poszukiwawczych i ratowniczych, MSPiR, Gdynia 2010. Projekt ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Radkowski R., Ratownictwo w górach – problematyka odpowiedzialności za organizację działań, „Zeszyty Naukowe SGSP" 2015, nr 53 (1), s. 71-82. Ranecki J., Ratownictwo chemiczno-ekologiczne, SA PSP, Poznań 1998. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1737). Skrabacz A., Ratownictwo w III RP. Ogólna charakterystyka, AON, Warszawa 2004. Ustawa z 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz.U. z 2011 r. Nr 208, poz. 1241 z późn. zm.). Ustawa z 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 208, poz. 1240 z późn. zm.). Ustawa z 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (Dz.U. z 2013 r. poz. 1635 z późn. zm.). Ustawa z 24 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2007 r., Nr 89, poz. 590, z późn. zm.). Ustawa z 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 1991 r. Nr 81, poz. 351, z późn. zm.). Ustawa z 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 1991 r. Nr 88, poz. 400, z późn. zm.). Ustawa z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 179, z późn. zm.). Ustawa z 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. z 2006 r. Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.). www.ock.gov.pl Zamiar Z., Ratownictwo w systemie bezpieczeństwa, WSOWL, Wrocław 2013. Zarzycki J. (red.), Działania operacyjne (wybrane zagadnienia) dla strażaków ubiegających się o zajmowanie stanowisk oficerskich związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi, SGSP, Warszawa 2013. Zasady organizacji działań poszukiwawczo-ratowniczych w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, KG PSP, Warszawa 2016. Zasady organizacji łączności, alarmowania, powiadamiania, dysponowania oraz współdziałania na potrzeby działań ratowniczych, KG PSP, Warszawa 2012. Zasady organizacji ratownictwa chemicznego i ekologicznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, KG PSP, Warszawa 2013. Zasady organizacji ratownictwa medycznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, KG PSP, Warszawa 2021. Zasady organizacji ratownictwa technicznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, KG PSP, Warszawa 2013. Zasady organizacji ratownictwa wodnego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, KG PSP, Warszawa 2020. Zasady organizacji ratownictwa wysokościowego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, KG PSP, Warszawa 2020.
literatura uzupeł.	Andrzejewski J., Ratownictwo zwierząt, FIREX, Warszawa 2009. Bielicki P.P., Ratownictwo i ewakuacja podczas pożaru, CS PSP, Częstochowa 2001. Biniak-Pieróg M., Zamiar Z., Organizacja systemów ratownictwa, Wydawnictwo UP we Wrocławiu, Wrocław 2013. Brundl M., Etter H-J., Rescue Compass – a decision making tool for avalanche rescue, „Proceedings, International Snow Science Workshop" 2012, Anchorage, Alaska. Chańko P., Przebieg morskich akcji ratowniczych z perspektywy podstawowych zadań koordynatora MRCK, „Zeszyty Naukowe AM w Gdyni" 2012, nr 77. Ciećkiewicz J. (red.), Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2005. Cukiernik T., Prywatne ratownictwo, „Najwyższy CZAS" 2005, nr 17. Czerwiński M., Makowiec P., Podstawy ratownictwa taktycznego, Difin, Warszawa 2014. Ferenc A., Zintegrowany system ratowniczy w Polsce, Promotor, Warszawa 2006. Golisz T., Ratownik Górniczy, Wyd. „Śląsk", Katowice 1992. Gromek P., Kolmann P., Ratownictwo w świetle bezpieczeństwa społecznego – obszary wspólne oraz problemy praktyczne [w:] Rumianowska A., Fordoński A., Urbański D. (red.), Bezpieczeństwo społeczne w wymiarze lokalnym i ogólnopaństwowym, Wyd. Nauk. PWSZ w Płocku, Płock 2018, s. 275-291. Informacja o wynikach kontroli „Funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego", NIK, Warszawa 2021. Informacja o wynikach kontroli „Funkcjonowanie ratownictwa technicznego i ochrony przeciwpożarowej na kolei", NIK, Warszawa 2013. Informacja o wynikach kontroli „Ochrona ludności w ramach zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej", NIK, Warszawa 2018. Informacja o wynikach kontroli funkcjonowania ratownictwa wodnego, Warszawa 2010. Informacja o wynikach kontroli przygotowania jednostek krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego do prowadzenia czynności ratowniczych na wysokości, NIK, Warszawa 2011. INSARAG Guidelines. Volume II: Preparedness and Response, b.m.w. 2015. INSARAG Guidelines. Volume III: Operational Field Guide, b.m.w. 2015. Instrukcja o kolejowym ratownictwie technicznym, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., Warszawa 2005. Kalinowski R., Obrona cywilna w Polsce, Wyd. UP-H, Siedlce 2011. Karpowicz J., Ratownictwo lotnicze, AON, Warszawa 2003. Kitler W., Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawowe kategorie. Uwarunkowania. System, AON, Warszawa 2011. Kolmann P., Wybrane aspekty zintegrowanego systemu ratowniczego w świetle rozwiązań organizacyjnych przyjętych w Republice Czeskiej oraz w Republice Słowackiej [w:] Śmiałek K.(red.), Zarządzanie kryzysowe. Wymiar narodowy i międzynarodowy, WAT, Warszawa 2020, s. 257-272. Kolmann P., Wybrane rozwiązania organizacyjne systemu ochrony ludności w Stanach Zjednoczonych Ameryki na rzecz budowania odporności społeczeństwa na zagrożenia, „Civitas et Lex" 2020, nr 3, s. 31-42. Konieczny J. (red.), Ratownictwo w Polsce: lata 1990-2010, Garmond Oficyna Wydawnicza, Poznań 2010. Kopaczewski M., Farysej J., Niedzwiedzki S. (red.), Ratownictwo i ochrona na obszarach śródlądowych. Edukacja, prewencja i strategia, Wyd. WSB, Poznań 2014. Lipiński S. (red.), Skuteczne ratownictwo. Fachowy poradnik dla służb ratowniczych, Wyd. Verlag Dashofer, Warszawa 2005-2013. Marszałek M., Sobolewski G., Majchrzak D., Zarządzanie kryzysowe w wymiarze narodowym i międzynarodowym, Wyd. AON, Warszawa 2012. Michailiuk B., Ochrona ludności i ratownictwo [w:] Majchrzak D. (red.), Zarządzanie kryzysowe w wymiarze lokalnym. Organizacja, procedury, organy i instytucje, AON, Warszawa 2014. Pulkowski K., Analiza porównawcza wojskowego i cywilnego systemu ratownictwa na morzu w aspekcie bezpieczeństwa wewnętrznego kraju, „Rocznik Bezpieczeństwa Morskiego 2010", nr 4. Rozporządzenie Ministra Energii z 16 marca 2017 r. w sprawie ratownictwa górniczego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1052, z późn. zm.). Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 27 sierpnia 2015 r. w sprawie służby poszukiwania i ratownictwa lotniczego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1547). Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z 22 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowej organizacji Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa (Dz.U. z 2012 r. poz. 733). Rozporządzenie Rady Ministrów z 8 kwietnia 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu wykonywania zadań poszukiwania i ratowania życia na morzu przez Morską Służbę Poszukiwania i Ratownictwa oraz sposobu realizacji uprawnień członków ochotniczych drużyn ratowniczych (Dz.U. z 2013 r. poz. 552). Skomra W. (red.), Metodyka oceny ryzyka na potrzeby systemu zarządzania kryzysowego RP, BEL Studio Sp. z o.o., Warszawa 2015. Szlązak J., Szlązak N., Ratownictwo górnicze, Wyd. AGH, Kraków 2010. UNDAC Field Handbook, b.m.w., 2013. Wróblewski D. (red.), Zarządzanie ryzykiem. Przegląd wybranych metodyk, Wydawnictwo CNBOP-PIB, Józefów 2018. Zaskórski P., Woźniak J., Szwarc K., Tomaszewski Ł., Zarządzanie projektami w ujęciu systemowym, WAT, Warszawa 2015.

treści	godziny
Ratownictwo jako forma ochrony ludności – istota, charakter, determinanty, podmioty, kierunki rozwoju. (cz. 1)	3
Dobre praktyki w zakresie ratownictwa: doświadczenia krajowe i zagraniczne. (cz. 1)	2
Ryzyko w ratownictwie – analiza, ocena oraz zarządzanie. (cz. 1)	2
Optymalizacja działań ratowniczych w ujęciach funkcjonalnym, zasobowym, strukturalnym i potencjałowym. (cz. 1)	2
Zarządzanie ratownictwem. (cz. 1)	3
Ratownictwo w obliczu zagrożeń masowych – trening decyzyjny. (cz. 1)	6

forma zajęć: wykład

godzin	9
wymagania wstępne	Osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie tematycznym przedmiotów realizowanych w ramach semestrów wcześniejszych
cele	Podstawowym celem nauczania przedmiotu jest przyswojenie i ugruntowanie wiedzy dot. aspektów szeroko rozumianego ratownictwa w bezpieczeństwie wewnętrznym. Szczegółowe cele to wyposażenie w wiedzę na temat systemowego i prawnego ujęcia ratownictwa w bezpieczeństwie wewnętrznym, a także szczegółowych zasad i roli ratowniczych organizacji rządowych oraz pozarządowych w ramach realizacji przez nie zadań ochronnych. Realizacja powyższych celów szczegółowych wymaga uwzględnienia regulacji prawnych i umów wiążących polskie organizacje ratownicze z organizacjami zagranicznymi, a także możliwość ich delegowania celem wzajemnej pomocy międzynarodowej.
metody	pogadanka, dyskusja, metoda problemowa, studium przypadku
praca własna	Studiowanie literatury przedmiotu, przygotowanie do kolokwium.
literatura podst.	1. Kitler W., Skrabacz A., Bezpieczeństwo ludności cywilnej. Pojęcie, organizacja i zadania w czasie pokoju, kryzysu i wojny, TWO, Warszawa 2010. 2. Projekt ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. 3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1737). 4. Skrabacz A., Ratownictwo w III RP. Ogólna charakterystyka, AON, Warszawa 2004. 5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2007 r., Nr 89, poz. 590, z późn. zmianami). 6. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 1991 r. Nr 81, poz. 351, z późn. zmianami). 7. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 1991 r. Nr 88, poz. 400, z późn. zmianami). 8. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 179, z późn. zmianami). 9. www.ock.gov.pl. 10. Gromek P., Ratownictwo w ochronie ludności. Istota. System. Kierunki rozwoju, Wyd. SGSP, Warszawa 2015. 11. Gromek P., W sieci ratownictwa, Wyd. SGSP, Warszawa 2018.
literatura uzupeł.	1. Kalinowski R., Ochrona ludności. Bezpieczeństwo. Nauka i Edukacja, Wyd. APS, Siedlce 2012. 2. Ranecki J., Ratownictwo chemiczno-ekologiczne, Wyd. SA PSP, Poznań 1998.

treści	godziny
Istota ratownictwa	2
Ratownictwo a ochrona ludności, obrona cywilna, ochrona przeciwpożarowa, zarządzanie kryzysowe, bezpieczeństwo wewnętrzne i bezpieczeństwo narodowe RP	1
Sformalizowane systemy ratownictwa (KSRG, system PRM, system powiadamiania ratunkowego, morski system ratowniczy)	1
Niesformalizowane systemy ratownictwa (system ratownictwa górskiego, system ratownictwa na wodach śródlądowych, system ratownictwa drogowego)	1
Międzynarodowe struktury ratownictwa (INSARAG, UNDAC, Wspólnotowy Mechanizm Ochrony Ludności, NATO, umowy bilateralne)	1
Administracja publiczna w systemowym ujęciu ratownictwa (administracja rządowa i administracja samorządowa)	1
Ratownictwo w stanach nadzwyczajnych funkcjonowania państwa i w czasie wojny	2